

**ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра загальної педагогіки та спеціальної освіти**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**«ЗБАГАЧЕННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО
ДОСВІДУ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗАСОБАМИ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА»**

Ізмаїл – 2024

УДК [37.015.31:7:17.022.1]:78(072)

Методичні рекомендації «Збагачення художньо-естетичного досвіду старшокласників засобами музичного мистецтва». Автор-укладач Чжао Дзюнькай. Ізмаїл. ІДГУ, 2024.

Рекомендовано до друку вченою радою педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 18.11.2024р.).

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та спеціальної освіти ІДГУ (протокол №5 від 14.11.2024 р.).

Укладач: Чжао Цзюнькай – здобувач вищої освіти ОС «доктор філософії» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Ізмаїльський державний гуманітарний університет)

Рецензенти:

Н.О. Гунько – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва (Херсонський державний університет).

Ж.Є. Сироткіна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв (Ізмаїльський державний гуманітарний університет)

Методичні рекомендації присвячені художньо-естетичному вихованню особистості засобами мистецтва, як складному і довготривалому процесу, що сприяє її соціалізації і розвитку духовності. Пропоновані Методичні рекомендації «Збагачення художньо-естетичного досвіду старшокласників засобами музичного мистецтва» містять опис досвіду реалізації науково-методичної теми, висвітлюють результативність творчої діяльності вчителя на уроках музичного мистецтва та позакласних навчально-виховних заходах. Для вчителів предметів художньо-естетичного циклу, зокрема музичного мистецтва.

Чжао Цзюнькай. Методичні рекомендації «Збагачення художньо-естетичного досвіду старшокласників засобами музичного мистецтва». Ізмаїл, ІДГУ, 2024. 45 с.

Ізмаїльський державний гуманітарний університет, 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет «Музичне мистецтво» в загальноосвітній школі, у порівнянні з іншими предметами, має свою характерну особливість – підвищену емоційність, що відіграє важливу роль у навчально-виховному процесі. Музика має сприйматися як живе, хвилююче і захоплююче мистецтво, тому і таким же живим, хвилюючим і захоплюючим має бути навчання. Вчитель обов'язково повинен з великою відповідальністю готуватись до зустрічі з учнями і на високому професійному рівні проводити уроки, які повинні бути продуманими, спланованими, підготовленими. Якщо вчитель з'являється на урок музичного мистецтва з бажанням разом з учнями відчувати радість спілкування з мистецтвом, то тим же самим він створює подібний настрій у школярів. Важливо, щоб спілкування з музикою виявляло емоційно-особистісне ставлення до мистецтва, власне переживання учня.

Кожна дитина – особистість. А кожна особистість потребує творчого підходу, великого терпіння й любові від учителя. Лише з таким підходом до справи є шанс розкрити й розвинути всі кращі сторони чутливої дитячої душі, творчого потенціалу дитини. Учитель художньо-естетичних дисциплін має бути фахівцем високого професійного рівня, постійно самовдосконалюватись, жити інтересами дітей, завжди намагатись бути творчим гуманним педагогом. Основна мета музичного виховання в середній школі КНР – дати можливість учням за допомогою музичного навчання сформувати правильні естетичні уявлення, стимулювати їх прагнення до прекрасного, сприяти всебічному розвитку. Тому в музичному вихованні вчителі повинні приділяти увагу плеканню естетичного виховання учнів. Автор намагається дослідити та запропонувати ефективні методи музичного навчання та художньо-естетичного виховання школярів.

Метою Методичних рекомендації є:

- формування емоційної чутливості, культури почуттів, збагачення художньо-естетичного досвіду учнів засобами музичного мистецтва;
- розвивати універсальні якості творчої особистості;
- виховувати емоційно-ціннісні орієнтації у сфері мистецтва, музичні інтереси, смаки та потреби.

Для отримання позитивних результатів, учитель ставить такі завдання:

- формування творчої особистості учня;
- використання сучасних методичних прийомів з урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- прищеплення інтересу до музичного мистецтва шляхом створення на

уроках. творчої, емоційно-піднесеної атмосфери; прагнення цікаво, нестандартно та водночас доступно викладати свої думки.

Вчитель має вміло використовувати колективні та групові форми роботи на уроках музичного мистецтва, що створює об'єктивні передумови для формування естетичного досвіду учнів, емоційно-ціннісного ставлення їх до мистецтва та виховання духовно багатой особистості. Вихованці виконують творчі завдання по складанню кросвордів, загадок, коломийок, пишуть вірші, малюють музичні образи, виготовляють мультимедійні презентації тощо. Використання комп'ютерних технологій на уроках музичного мистецтва, дають можливість підвищити увагу та інтерес дітей до навчання. Учні отримують велику кількість інформації з фрагментів відеофільмів, створених власно та вчителем, презентацій, перебуваючи в постійній пошуковій творчій діяльності [7].

Музика є якісним предметом, і оцінка музики є дуже важливим компонентом у викладанні музики в середній школі. Щоб краще побудувати музичний клас, вчителі повинні провести реформу освіти з точки зору естетичного виховання, ще більше стимулювати інтерес учнів до навчання та підвищити ефективність і якість навчання в класі, запроваджуючи більше нових методів навчання аналізує перспективу естетичного виховання. Зрозуміти існуючі проблеми в класах середньої музичної оцінки. На основі цього пропонуються відповідні стратегії для побудови класів середньої музичної оцінки.

Музична освіта в китайських школах, особливо на рівні старших класів, досягла вагомих результатів у впровадженні художньо-естетичного виховання, але вона також стикається з деякими труднощами.

На основі існуючої літератури в даній роботі розглядається сучасний стан китайської музичної освіти в художньому і естетичному вихованні старшокласників, а також розглядається майбутній напрямок її розвитку, а також надана можливість розглянути майбутні напрями досліджень в галузі художньо-естетичного виховання на уроках музичного мистецтва в КНР з врахуванням досвіду національно-естетичного виховання школярів в закладах загальної середньої освіти України.

У контексті зазначеного вище, надаємо методичні рекомендації щодо художньо-естетичного виховання у закладах загальної освіти.

ОРГАНІЗАЦІЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ КНР

Шкільне музичне виховання та освіта є фундаментом культури населення Китайської Народної Республіки. Особливо актуальне воно для сучасного багатополярного світу в такій величезній та багатонаціональній країні, як КНР. Система шкільного музичного виховання Китаю досить молода. Її історія починається після утворення Китайської Народної Республіки в другій половині XX століття, до того ж велику складність внесли події Культурної революції (1966–1976 рр.) [5].

У період реформ та відкритості (після 1976 р.) в Китаї стають популярні методики відомих зарубіжних фахівців у галузі загального музичного виховання, що є стимулом перетворень системи, що склалася. Починається робота над навчальними програмами, котрі адаптують світові новації, що також передбачає вищий рівень підготовки викладачів.

Питання організації музичного виховання в КНР широко обговорюються, як у педагогічних, так і в наукових колах. Існує велика кількість робіт – статті, монографії, методичні розробки, довідкові матеріали в електронних бібліотеках. Так, історія музичної освіти в Китаї відображено в роботах БіаньМена, Ван Сяої, Ван Цзайдуна, Ван Чанкуя, Лі Чжо. Праці Яо Сіюаня, Сюй Руї, Сюй Жуїя, Лі Хуа висвітлюють мету, зміст освітнього процесу, аналіз навчальних матеріалів. Обґрунтуванню реформ в галузі музичної освіти в системі педагогічних університетів КНР присвячено публікації Цзян Яня, Чжан Жання, Чжан І. Також низка досліджень, в яких схарактеризовано зарубіжні інноваційні системи шкільного музичного виховання К. Орфа, Е. Жак-Далькроза, З. Кодая, а також китайських фахівців, що адаптують цей досвід [9, 16, 30].

Музичне виховання дітей в КНР є багатостороннім процесом, зумовленим системою загальної мистецької освіти, що склалася в Китаї, з іншого – сучасними науковими підходами до змісту професійної діяльності вчителя музики в загальноосвітній школі (О. Реброва, В. Черкасов, Г. Ципін, К. Шевченко, Л. Школяр) [2].

З часу утворення КНР до цього часу Міністерство освіти оприлюднило дев'ять версій програм музичного виховання в молодших школах, остання у 2011р. Такі навчальні програми служили основними документами для вчителів музики та співу. Музичне виховання проводилося в процесі уроків музики. Їх завдання поступово уточнювалися та конкретизувалися. Спочатку вони були ідеологізовані, потім пов'язані зі специфікою предмета.

Програма 1950 року регламентувала: розвиток співочого інтонування, музичний слух та інші музичні здібності дітей ; виховання любові дітей до музики, збагачення їх музичного життя, розвиток інтересу до музики та бажання займатися нею; культивування в вихованцях активність, ентузіазм, сміливість, у прагненні захищати Батьківщину, світ, виховувати почуття патріотизму

Програма 1956 року декларувала лише мету: урок співу в початковій школі одна із форм естетичного виховання. Тому, викладання співу має підпорядковуватися загальному принципу освіти, всебічного розвитку людини, служити засобом виховання нової людини соціалістичного суспільства.

В 1979 році в програмі наголошено, що музичне виховання є основним засобом естетичного виховання, невід'ємною частиною всебічного морального, інтелектуального та фізичного розвитку. Згодом, в процесі становлення, воно також визначається одним із засобів естетичного виховання.

Реформа освіти 1988 року ставила за мету: через навчання розвивати інтерес школярів до музики. Освоюючи елементи музичної виразності та елементарні навички музикування, розвивати здатність оцінювати музику; учні передусім мають навчитися розуміти та любити китайську народну музику. Вона має народжувати патріотичний інтерес школярів. Поруч із необхідно знайомити учнів з визначними творами зарубіжної музичної літератури, таким чином розширювати їх музичний світогляд; розвивати уяву, емоційні та розумові здібності, оптимізм; за допомогою навчання музиці формувати соціалістичну ідеологію, моральні якості [5; 13].

90-ті роки ХХ століття змінили орієнтир щодо мети музичного виховання. Так, виховання любові до Батьківщини, народу, праці, науки, соціалізму; формування почуття оптимізму та колективізму, виховання будівельника соціалістичного суспільства, що має моральність, культуру та внутрішню дисципліну, розвиток високих моральних якостей, розвиток естетичного смаку, формування людини, здорової тілом і духом, розвиток інтересу школярів до музики, засвоєння основних музичних знань та елементарних навичок музикування було пріоритетними. Сприяло розумінню музики всіх народів КНР, почуттям гордості за китайське музичне мистецтво; розширенню музичного світогляду за допомогою ознайомлення з визначними творами зарубіжної музики.

Наступний етап (2000 рік) передбачав стимулювання інтересу учнів до музики, розвиток емоційного сприйняття китайської музичної культури, залучення вихованців до активної участі в музичній практиці.

За допомогою музично-практичної діяльності відбувалося збагачення досвіду, естетичного смаку, що сприяло гармонійному розвитку особистості.

Учні мали можливість розширювати музичний світогляд, вивчаючи найкращі твори китайської народної музики, видатні зарубіжні твори, засвоювати основні музичні знання та прості навички музикування. Через музичну освіту формувати почуття патріотизму, колективізму, оптимістичне ставлення до життя.

Розширювати світогляд учнів: розвивати їх художній смак, творчий потенціал, забезпечувати наступність у освоєнні найкращих зразків національної та різноманітності світової музичної культури; сприяти створенню гармонійного суспільства шляхом просування міжособистісного спілкування (2011 рік). Відповідно до державних установок, курс вивчення музики має базуватися на трьох основних засадах: гуманізму, естетичності, практико-орієнтованості.

Таким чином, починаючи з заснування КНР до періоду реформ та відкритості мета та завдання загального музичного виховання змінюються, наближаючись до тих, що затверджуються в передовій світовій практиці.

Сучасна естетична думка Китаю формується з початку ХХ століття. Знання про європейське естетичне виховання на державному рівні проникають у країну в перші роки після утворення КНР. З цього часу естетичне виховання сприймається як важливий елемент загального виховання. В основному документі під назвою «навчальна програма зазначалося, що зміст музичних творів має схвалювати природу, розкривати її тимчасову динаміку, оскільки ця образність найбільш доступна дітям і, отже, може бути основою естетичного виховання. В програмі від 1956 року наголошувалося, що у всебічному розвитку особистості урок співу в школі є основним естетичним вихованням [14;15;17].

Довгий час найважливішим методом загальної музичної освіти залишався спів. Навіть урок музики у 1956 році мав назву урок співу.

Зазначимо, що після заснування КНР мета навчання була ідеологізована, полягала у вихованні будівельників соціалізму, формуванні почуття патріотизму. У зв'язку з цим зміст музичних творів мав полягати в прославленні лідерів національно-визвольного руху, керівників партії та уряду. Значною мірою загальна музична освіта була поставлена на службу ідеології. Функція музично-естетичного розвитку при цьому була пріоритетною.

До 1957 року зайва політизація естетичного виховання шкільної музичної освіти призводить до очевидного застою методичної думки. З навчального репертуару пішли визначні музичні твори минулого та

сьогодення, особливо зарубіжні. Репертуар обмежувався лише революційними піснями. Урок став інструментом політичної освіти та рупором класової боротьби. Тільки через 20 років, після закінчення Культурної революції музична програма від 1979 стала першою, що відновила естетичний підхід до музичної освіти в початкових і середніх школах. Його затвердження та розширення співпадає з початком політики «реформ та відкритості» (1980р.).

Естетичною стороною шкільної музичної освіти почали займатися науковці Китаю. Це позитивно вплинуло зміст музичної освіти і дозволило ставити ширші завдання виховання. В умовах швидкого розвитку економіки освітні системи видатних зарубіжних музичних освітян почали поступово проникати в країну.

Починаючи з навчальної програми 1982 року, зміст середньої загальної музичної освіти було поділено на три частини: спів, прослуховування музики, музикування. Усе це дозволило розширити галузь освіти та вдосконалювати методи навчання. В молодших класах дозволялося запроваджувати рухові прийоми ритмічного виховання з системи швейцарського педагога Е. Жак-Далькроза, елементи бойових мистецтв (традиції національної культури). У програму 1988 року було включено співочі ігри, розширено їх зміст. Також було додано навчання гри на елементарних музичних інструментах, введено аналіз музичного матеріалу, що звучить, тощо (елемент системи видатного німецького композитора та педагога К. Орфа). Це розширення змісту музичного виховання уможливило адаптацію до педагогічної практики шкільного музичного виховання елементів системи Карла Орфа. Сам К. Орф назвав її системою елементарного музичного виховання. Він пояснив, що мав на увазі необхідність самовираження людини за рахунок руху, співу, мови [30].

У педагогіці К. Орфа рух, мова та музика постають як різні форми емоційного самовираження. Робота в напрямі виявлення спільного з-поміжних і є основою методу. Наприклад, використання власного імені або широко вживаних коротких слів, кличів, слідування укладеним у них ритмічному малюнку та інтонації. Ритм К. Орф робить початковим етапом входження в музику.

Одним із нововведень у систему шкільного музичного виховання К. Орфа було навчання гри на елементарних музичних інструментах. Тут доцільно підкреслити великий вплив африканських та індонезійських народних інструментів. Використовуються звані спеціальні інструменти – такі, в яких діти здатні грати після одного заняття. Це ударні з нефіксованою та фіксованою висотою звучання (модифікації ксилофона), найпростіші

види духових – блок-флейти. Крім них К. Орф застосовував деякі струнно-щипкові інструменти. Вони сприяли оновленню музичної освіти, розширенню її виховних можливостей.

Таким чином, спосіб навчання К. Орфа відповідає принципам організації дитячих творчих занять. У музичному навчанні він значною мірою збільшив ігрову активність школярів.

Активним пропагандистом системи елементарного музичного виховання у Китаї напочатку 80-х років XX століття став директор Інституту музичних досліджень Шанхайської консерваторії Ляо Найсюн. Він навчався в Німеччині, де освоїв систему К. Орфа, зрозумів її вплив та почав розмірковувати над проблемою реформи китайської загальної музичної освіти [9].

Поступово методика К. Орфа зі східної частини Китаю стала поширюватися до міст центральних та західних регіонів країни. Особливо цінним стало те, що вона проникала в сільську місцевість. Це змусило уряд запросити зарубіжних фахівців для проведення лекцій та тренінгів. Члени Китайської Асоціації музикантів багаторазово проводили тренінги з цієї системи з метою підвищення кваліфікації вчителів у різних містах та регіонах, запрошуючи на них все більше вихователів-педагогів із дитячих садків, а також початкових та середніх шкіл.

Паралельно у Китаї були представлені швейцарська система Е. Жак-Далькроза, З. Кодая, Д. Кабалевського, Ш. Судзукі та інших відомих зарубіжних новаторів у галузі шкільної музичної освіти. Все це стало значним імпульсом у розвитку китайської загальної музичної освіти.

Для адаптації до реалій XXI століття, в КНР почалася наймасштабніша реформа навчальних програм. Міністерство освіти ясно вказало, що освітній центр початкових та середніх шкіл має звернути увагу на розвиток творчого потенціалу громадян КНР, та естетичне виховання є дуже важливим елементом цієї роботи. Усвідомлюючи культурну цінність музичної дисципліни, навчальну програму оновлюють новим змістом. Завдання навчання в програмі 1992 року декларують необхідність розуміння музики народів Китаю, виховання в учнях почуття любові та гордості за неї, залучення останніх до кращого в зарубіжному мистецтві. Таким чином, передбачається розширити світогляд учнів, сформувати в них здатність художнього сприйняття та навички музикування.

У програмі 2000 року зберігаються колишні завдання шкільної музичної освіти. 2001-го програма перейменована на «Стандарти навчальних програм». У липні було опубліковано спеціальний документ «Розпорядження міністерства освіти КНР про музичне навчання на стадії

загальної освіти (експериментальна версія)», який є першим у КНР експериментальним національним стандартом для молодших та середніх шкіл. Він представлений десятьма концептуальними узагальненими положеннями. Центральним у них є естетичний підхід до музики та інтерес учнів як рушійна сила пізнавального процесу [16].

Навчання має бути орієнтоване на розвиток особистості, а освоєння музики на основі синтезу мистецтв має практичний і творчий характер. Основним принципом підходу до естетичного виховання стає мультикультуралізм. Процес занять має бути націлений на усвідомлення цінності національної музики, а висунуті підходи є основою виявлення знань учнів.

Через десять років, у 2011 році, положення навчальної програми були скориговані на основі експериментальної версії від 2001 року. Мета та завдання навчання в обох стандартах радикально не змінилися. У змісті чіткіше підкреслені такі властивості предмета як гуманізм, естетичність, практико-орієнтованість. Практико-орієнтованість набула нового контенту, що підкреслює домінування в процесі навчання практичної діяльності учнів: прослуховування музики, її виконання, аналізу, твори композиції та інших видів практичних занять. Школярі повинні набувати досвіду осмислення та емоційного переживання музики, що лежить в основі формування художнього сприйняття. Подібна практико орієнтованість закладена в методичні системи провідних теоретиків та практиків ХХ століття.

Принципи художньо-естетичного виховання в школах КНР у ХХІ столітті

Як важливий спосіб виховання естетичних здібностей учнів, творчих здібностей і культурної грамотності, музичне і художнє естетичне виховання займає ключове місце в реформі освіти в нову епоху. В останні роки дослідження з оцінки принципів музичного і художнього естетичного виховання в китайських школах досягли плідних результатів, що є важливим теоретичним орієнтиром для сприяння новаторству і розвитку музичної та художньої естетичної освіти. На основі огляду літератури з питань оцінювання принципів естетичного виховання учнів музичного та художнього мистецтва в китайських школах проаналізовано сучасний стан та існуючі проблеми існуючих досліджень і висунуто відповідні пропозиції щодо їх удосконалення.

Дослідження принципового методу оцінювання художньо-естетичного виховання старшокласників в китайських школах в основному зосереджені на наступних аспектах.

Естетична освіта у викладанні музичної оцінки: це основний зміст естетичної освіти музичного мистецтва, і дослідники дійшли висновку, як стимулювати естетичну свідомість учнів і покращувати естетичні здібності за допомогою навчання оцінці музики, а також пропонували різноманітні методи навчання, такі як ситуативне навчання, інтерактивне навчання, мультимедійне навчання тощо (Лі Сяцзюнь, 2022, Нью Цянь, 2022, Ван Юннін, 2023) [20].

Викладання модуля музики та драми: дослідники проаналізували функцію естетичного виховання викладання модуля музики та драми та вирішили, як культивувати естетичне сприйняття учнів, художнє вираження та культурне розуміння за допомогою рольових ігор та спільного виступу (Пен Ке, Ян Цзянь, 2024) [19].

Викладання оцінки етнічної музики: дослідники досліджували, як інтегрувати оцінювання етнічної музики в викладання музики в середній школі, щоб успадкувати чудову традиційну китайську культуру та виховати культурну впевненість учнів у собі (Гань Цюнь, 2024, Лі Цяньцян, 2023) [23]. Викладання стародавньої поезії та пісень: дослідники проаналізували естетичну освітню цінність стародавньої поезії та пісень, а також обговорили, як покращити естетичний смак та культурну грамотність учнів за допомогою педагогічної практики (Цай Піньлі, 2024, Чжу Лі, 2023) [22].

Будівництво мистецьких клубів: дослідники обговорювали, як побудувати художні клуби середньої школи в рамках нормованої естетичної освіти, щоб культивувати художню практику та естетичні здібності учнів (Сюй Суяо, 2024) [19].

Побудова системи оцінювання навчальних програм: дослідники обговорювали, як побудувати систему оцінювання музичної програми середньої школи з точки зору естетичного виховання, щоб сприяти інноваціям та розвитку викладання музики (Шен Цзінцзін, 2024) [20].

Управління музичним класом: дослідники обговорили, як оптимізувати управління музичним класом у середній школі, щоб створити хорошу атмосферу навчання та покращити музичну грамотність учнів (Ван Цзін, 2023) [23].

Емоційна освіта: науковці досліджували, як інтегрувати емоційну освіту в навчання музики в середній школі, щоб сприяти розвитку фізичного та психічного здоров'я учнів (Лей Мінцзін, 2023, Го Бін, 2023) [19].

Міждисциплінарне викладання: вчителі досліджували, як інтегрувати музику з іншими дисциплінами, щоб культивувати міждисциплінарне мислення учнів і основну грамотність (Ян Ронгмей, 2024) [20].

Сутність та засоби художньо-естетичного виховання

Як важлива частина естетичного виховання, сутність художньої естетичної освіти полягає в тому, щоб спрямовувати учнів до сприйняття, переживання, розуміння та творення краси через участь та практику художньої діяльності з метою вдосконалення їх естетичних здібностей, творчих здібностей, культурної грамотності та якості особистості. Метою художньої естетичної освіти є не просто тренування навичок або передача знань, а більша увага приділяється вихованню в учнів умінь сприймати, цінувати, оцінювати і творити красу, а також процесу формування на цій основі здорової естетики і позитивних якостей особистості.

Сутність художньо-естетичного виховання може бути розроблена з таких аспектів.

Естетичне сприйняття: художньо-естетична освіта насамперед наголошує на здатності сприймати красу, тобто спрямовувати учнів на використання різних органів чуття, таких як зір, слух і дотик, щоб відчувати та переживати формальну красу, художнє уявлення про красу та емоційну красу творів мистецтва. Наприклад, через прослуховування та оцінку музичних творів музична естетична освіта дозволяє учням відчувати красу музичної мелодії, ритму та гармонії, а також покращити свою здатність до сприйняття музичної естетики.

Естетична оцінка: на основі сприйняття краси художня естетична освіта далі спрямовує учнів до здійснення естетичної оцінки, тобто до використання певних естетичних знань та методів для аналізу, оцінки та інтерпретації творів мистецтва, щоб зрозуміти та вловити художню цінність та культурну конотацію творів. Наприклад, естетичне виховання живопису спрямовує учнів до аналізу композиції, кольору, лінії та інших елементів твору, розуміння стильових особливостей та творчого підґрунтя твору, щоб покращити здатність оцінювати мистецтво.

Естетична творчість: художньо-естетична освіта заохочує учнів брати активну участь у діяльності з художньої творчості та перетворювати власні естетичні почуття та художню уяву на твори мистецтва шляхом практичного дослідження, щоб досягти покращення естетичних здібностей та культивування творчих здібностей. Наприклад, естетичне виховання драматургії спрямовує учнів до написання сценаріїв, рольових вистав, сценічних вистав тощо, щоб учні могли вдосконалювати свої здібності до художнього вираження та творчі здібності в процесі творення та виконання.

Культурне розуміння: естетична освіта мистецтва не тільки зосереджується на самому творі мистецтва, але й приділяє більше уваги його

зв'язку з культурою та спрямовує учнів до розуміння та відчуття естетичних концепцій та художніх стилів у різних культурних середовищах через мистецьку діяльність, щоб покращити їхню культурну грамотність та здатність до міжкультурного розуміння. Наприклад, естетичне виховання етнічної музики спрямовує учнів до розуміння та вивчення музичних творів різних етнічних груп, розуміння та відчуття музичної культури та естетичних особливостей різних етнічних груп з метою підвищення їх культурного розуміння та здатності до толерантності [25].

Формування особистості: удосконалюючи естетичні здібності учнів, художньо-естетична освіта також приділяє увагу формуванню їх особистісних якостей і спрямовує учнів на культивування позитивного та оптимістичного ставлення до життя, багатого емоційного досвіду, доброго естетичного смаку та благородних моральних почуттів за допомогою художньої діяльності. Наприклад, естетичне виховання танцю спрямовує учнів до танцювального навчання та виконання, щоб учні могли розвивати свою впевненість у собі, завзятість, співпрацю та інші якості в процесі відчуття та вираження краси танцю.

Отже, суть художньої естетичної освіти полягає в тому, щоб спрямувати учнів до сприйняття, переживання, розуміння та творення краси через участь та практику художньої діяльності, щоб покращити їх естетичні здібності, творчі здібності, культурну грамотність та якість особистості і, нарешті, досягти всебічного розвитку.

За словами китайських науковців Ван Хайян (2024), Фу Лінге (2024), Ян Мейрон (2024), Лінь Янфан і І Сяомін (2023), Ван Юннін (2023), Сюн Цянь (2023), Ван Яньхун (2024) розуміння музики є основним змістом викладання музики в середній школі, а також важливим способом культивування естетичного сприйняття та культурного розуміння учнів [20]. Дослідження показали, що навчання оцінці музики може допомогти учням сприймати ритм, мелодію, модуляцію, гармонію та інші елементи музичних творів, а також розуміти культурну конотацію та емоційне вираження, що стоїть за творами. Вчителі можуть поєднувати музику з іншими предметами за допомогою різноманітних методів навчання, таких як ситуативна педагогіка, педагогіка вокального ритму та навчання, засноване на дослідженнях, щоб стимулювати інтерес учнів до навчання та покращити їхнє естетичне та культурне розуміння.

Міждисциплінарна інтеграція розширює мистецькі горизонти та підвищують всебічну грамотність. Міждисциплінарна інтеграція є важливим трендом у поточній реформі освіти, а також ефективним способом підвищення всебічної грамотності учнів. Поєднання музики з іншими

дисциплінами, такими як мистецтво, драматургія, танець тощо, може допомогти учням розширити свої художні горизонти та покращити естетичне сприйняття, художнє вираження та культурне розуміння. Наприклад, поєднання музики з образотворчим мистецтвом може допомогти учням оцінити візуальні елементи в музичних творах, такі як лінії мелодії, форма ритму тощо, щоб покращити їхні естетичні здібності.

Для того щоб мати більш глибоке розуміння ролі і значення художнього естетичного виховання в розвитку особистості, можна аналізувати його в поєднанні з конкретними випадками. Нижче ми виберемо кілька випадків, щоб дослідити, як художнє, естетичне виховання впливає на розвиток особистості в різних контекстах.

Кейс 1: Співпраця та лідерство в хорах

Хор – це типовий художній колектив, і його членам необхідно тісно співпрацювати один з одним, щоб завершити інтерпретацію музичних творів. У цьому процесі люди не тільки здатні засвоїти музичні знання та навички, а й розвивати командну роботу та лідерські якості. Наприклад, Лі На (2021) у статті «Про будівництво та розвиток хорів середньої школи» зазначив, що хори можуть культивувати музичну грамотність та естетичний смак учнів, а водночас вони також можуть культивувати їхнє почуття співпраці та командний дух. Під час репетиції та виступу хору люди повинні навчитися слухати інших, поважати інших і співпрацювати з іншими, щоб завершити інтерпретацію музичних творів. Такий дух співпраці не лише допомагає людям краще інтегруватися в суспільство, але й розвиває їхні лідерські якості. Наприклад, Ван І (2021) у «Дослідженні ефективності функції естетичного виховання діяльності хору в кампусі середньої школи» зазначив, що хори можуть розвивати лідерські навички учнів і допомагати їм краще справлятися з викликами [21].

Кейс 2: Креативність та інновації в мюзиклах

Музичний театр – це інтегрований вид мистецтва, який включає в себе елементи музики, танцю, драми тощо, що вимагає творчого самовираження окремих людей. У процесі репетицій та виконання мюзиклів люди можуть не лише засвоювати музичні знання та навички, а й культивувати творчі здібності та новаторство. Наприклад, Інь Лулу (2021) у «Дослідженні стратегій викладання музичного театру в музичних класах середньої школи» зазначив, що мюзикли можуть культивувати музичну грамотність та естетичний смак учнів, а також культивувати їхню творчість та інноваційні здібності. Під час репетиції та виконання мюзиклу людям необхідно використовувати свою уяву та творчий потенціал для створення персонажів та виступу на сцені. Ця креативність і здатність до інновацій не тільки

допомагає людям краще адаптуватися до суспільства, але й сприяє їхньому всебічному розвитку [16].

Кейс 3: Культурне розуміння та естетичний досвід у давніх віршах та піснях

Стародавні вірші та пісні є скарбами чудової традиційної китайської культури, які містять у собі багаті культурні конотації та естетичні цінності. Вивчаючи стародавні вірші та пісні, люди можуть краще зрозуміти чудову традиційну китайську культуру, покращити свої естетичні здібності та культивувати свої почуття. Наприклад, Цай Пінлі (2024) у «Дослідженні викладання естетичної освіти стародавньої китайської поезії та пісень у музичних класах середньої школи» зазначив, що інтеграція стародавньої китайської поезії та пісень у музичні класи середньої школи може покращити інтерес учнів до навчання та естетичну грамотність, а також сприяти всебічному фізичному та розумовому розвитку учнів. У процесі вивчення старовинних віршів і пісень людям необхідно зрозуміти фонові знання старовинних віршів, відчувати художню концепцію і красу старовинних віршів, відчувати емоційну красу старовинних віршів. Такого роду культурне розуміння та естетичний досвід можуть не тільки допомогти людям краще зрозуміти чудову традиційну китайську культуру, але й покращити їхні гуманні якості [22].

Кейс 4: Культурна самобутність і національний дух у народній музиці

Народна музика є унікальним вираженням китайської культури, яке містить в собі багатий національний дух і культурний підтекст. Вивчаючи народну музику, люди можуть посилити своє почуття культурної ідентичності та культивувати свій національний дух. Наприклад, Лю Лей (2020) у «Дослідженні покращення естетичної освіти учнів на курсах оцінки музики в середній школі» зазначив, що оцінка музики може дозволити учням поступово покращувати свій естетичний рівень у мелодії краси, щоб учні могли відчувати унікальну красу музики та поглибити розуміння учнями внутрішніх знань на музичних заняттях, щоб ефективно сприяти естетичним здібностям учнів та покращити почуття культурної ідентичності старшокласників. Вивчаючи народну музику, люди можуть більше любити власну культуру та активно передавати її та популяризувати.

Художньо-естетичне виховання відіграє важливу роль і значення в розвитку особистості. Воно може стимулювати емоційний резонанс, культивувати почуття, культивувати естетичні здібності, покращувати гуманні якості, сприяти розвитку особистості, формувати звукову особистість за допомогою хорів, мюзиклів, стародавніх віршів і пісень, народної музики та інших форм, а також може інтегрувати інші дисципліни

для досягнення всебічного розвитку, успадкування культури та підвищення культурної впевненості в собі. Через аналіз наведених вище випадків ми можемо побачити вплив художньої естетичної освіти на розвиток особистості в різних контекстах, що дає нам цінний досвід та просвітництво для кращого здійснення художньої естетичної освіти.

Системний підхід до художньо-естетичного виховання старшокласників

З розвитком суспільства і акцентом людей на якісну освіту все більш помітним стає значення мистецтва та естетичного виховання в середній школі. Як унікальний вид мистецтва, музика має багате емоційне вираження та естетичний відтінок, що може ефективно покращити естетичні здібності учнів, творчі здібності, культурну грамотність та якості особистості. Тому велике значення має використання музики як засобу побудови художньо-естетичної системи виховання старшокласників, що сприяє всебічному розвитку учнів.

Навчальний план

Щоб побудувати систему художньої та естетичної освіти для старшокласників, ми повинні спочатку створити програму. Музична навчальна програма повинна охоплювати такі напрямки:

Оцінка музики: завдяки вивченню історії музики, теорії музики, аналізу музичних творів учні розвиватимуть здатність сприймати, оцінювати та оцінювати музику. Наприклад, Ван Хайян (2024) вказує, що навчання оцінці музики може допомогти учням покращити свої естетичні здібності та креативність.

Музичне виконання: завдяки вивченню вокальної музики, інструментальної музики, хорового співу тощо школярі розвиватимуть свої здібності до музичного вираження та сценічного виконання. Ган Цюнь (2024) припустив, що викладання музичного виконавства може підвищити художнє самовираження та впевненість учнів у собі.

Музична композиція: через вивчення композиції, аранжування, імпровізації тощо школярі розвиватимуть свої здібності до створення музики та почуття новаторства. Фу Лінге (2024) вважає, що викладання музичної композиції може стимулювати творчість та уяву учнів.

Музика і танці: поєднання музики та танцю для розвитку фізичної координації та художнього вираження учнів. Наприклад, Лінь Янфань, І Сяомін (2023) припустили, що інтегроване викладання музики та танцю може сприяти формуванню хороших естетичних здібностей у учнів.

Методика навчання

Для того щоб ефективно здійснювати викладання музично-естетичного виховання, необхідно застосовувати різноманітні методи навчання, які б стимулювали інтерес учнів до навчання та покращували їх навчальний ефект. Пропонуємо кілька можливих методів навчання.

Контекстний метод навчання: заохочуйте учнів до активної участі у вивченні музики, створюючи яскраві та цікаві навчальні ситуації, наприклад, використовуючи мультимедійні технології для відображення музичних творів та спрямовування учнів до рольової гри. Наприклад, Шен Цзінцзін (2023) допускає, що використання візуальних елементів може покращити розуміння та сприйняття учнями музичних творів.

Експериментальний метод навчання: завдяки організації учнями для виконання діяльності з музичної практики, такої як хорові репетиції, гра на музичних інструментах, музична композиція тощо, школярі можуть відчувати чарівність музики на практиці та покращити свою музичну грамотність. Наприклад, Сюй Суяо (2024) стверджує, що будівля музичного клубу може надати студентам широкі можливості для художньої практики.

Метод навчання, заснований на запитах: спрямовує учнів на активне вивчення музичних знань, таких як аналіз музичних творів, експерименти з музичною композицією тощо, щоб культивувати в учнів почуття новаторства та здатність вирішувати проблеми. Наприклад, Лі Цяньцян (2023) припускає, що навчання, засноване на запитах, може стимулювати інтерес та ініціативу учнів до навчання.

Кооперативне навчання: розвивайте в учнів почуття співпраці та комунікативні навички через спільне навчання в малих групах, наприклад, на репетиціях хору, виставах музичного театру тощо. Наприклад, Чжан Лей (2024) стверджує, що кооперативне навчання може покращити командну роботу та комунікативні навички учнів.

Система оцінювання

Побудова наукової та обґрунтованої системи оцінювання може ефективно сприяти розвитку художньо-естетичного виховання учнів. Система оцінювання повинна включати такі аспекти.

Оцінювання процесу: звертайте увагу на участь учнів, ставлення до навчання та дух співпраці у процесі вивчення музики. Наприклад, Ян Мейрон, Ван Фан, Ло Сяньсі (2024) запропонували тезис про те, що оцінка міждисциплінарного інтегрованого навчання має бути зосереджена на процесі навчання та навчальному досвіді учнів.

Оцінювання результатів: зосередьтеся на досягненнях учнів у вивченні

музики, наприклад, музичних композицій, сценічних виступів, музичних композицій тощо. Наприклад, Чжу Шимін (2024) доводить, що оцінювання навчання оцінці музики має бути зосереджене на естетичних здібностях учнів та культурному розумінні.

Самооцінювання: спрямуйте учнів до проведення самооцінювання та рефлексії над власним процесом навчання та результатами навчання. Наприклад, Се Цзін (2024) пропонує тезис про те, що самооцінювання може допомогти учням краще зрозуміти свої сильні та слабкі сторони.

Взаємне оцінювання: спрямовуйте учнів проводити взаємне оцінювання, вчитися один в одного та просувати один одного. Наприклад, Ван Юй (2024) стверджує, що взаємне оцінювання може сприяти спілкуванню та співпраці між учнями.

Політика та рекомендації

Для того, щоб ефективно побудувати систему художньої та естетичної освіти для старшокласників, необхідно прийняти такі стратегії та пропозиції.

Зміцнити побудову педагогічного колективу: посилити підготовку вчителів музики, підвищити їх музичну грамотність і здібності до викладання, дати їм можливість бути компетентними у викладанні мистецтва та естетичного виховання. Наприклад, Су Чжицзе (2023) припустив, що при побудові вчителів естетичного виховання необхідно звертати увагу на естетичну грамотність та професійні здібності вчителів.

Удосконалення навчальної матеріально-технічної бази: зміцнити будівництво музичних класів, музичного обладнання та інших навчальних приміщень, щоб забезпечити учням хороше середовище для навчання. Наприклад, Сюй Суяо (2024) вважає, що для будівництва музичних клубів потрібні ідеальні приміщення та обладнання.

Збагачення позакласних заходів: організовуйте різноманітні музичні позакласні заходи, такі як музичні конкурси, концерти, вистави музичного театру тощо, щоб забезпечити платформу для демонстрації учнями своїх талантів. Наприклад, Сюй Суяо (2024) припускає, що будівництво музичних клубів може надати студентам багаті можливості для художньої практики.

Зміцнюйте співпрацю між сім'єю та школою: співпрацюйте з батьками, щоб приділяти увагу навчанню музики учнями та створювати хорошу сімейну музичну атмосферу. Наприклад, Ван Юй (2024) стверджує, що співпраця між домом і школою може сприяти сталому розвитку музичного навчання учнів.

Використання музики як засобу побудови системи художньо-естетичного виховання старшокласників є системним проектом, який потребує об'єднання зусиль шкіл, вчителів, учнів та батьків. Завдяки

встановленню наукової навчальної програми, різноманітним методам навчання та науковій і обґрунтованій системі оцінювання можна ефективно вдосконалювати музичну грамотність та здібності художньої естетичної освіти учнів, а також сприяти всебічному розвитку учнів[19, 20, 21].

Рекомендації вчителям музичного мистецтва щодо художньо-естетичного виховання старшокласників

1. Навчитися досліджувати красу навчальних матеріалів

Коли вчителі обирають уроки музики для учнів середньої технічної школи, вони повинні, по-перше, адаптуватися до своїх власних особливостей і вимог до розвитку, по-друге, у процесі написання навчальних матеріалів вони повинні приділяти увагу дослідженню самих навчальних матеріалів. Краса насправді всюди, чого не вистачає людям, так це очей, щоб відкрити її. Як всеосяжне мистецтво, музика може стимулювати естетичні інтереси і свідомість учнів через різноманітні багаті художні образи, тим самим покращуючи їхній характер і почуття, надаючи на них благотворний вплив.

Наприклад, у процесі написання музичного твору «Весняні квіти річки та місячна ніч» автор вперше дав зрозуміти, що цей музичний твір оспівує великі ріки та гори нашої країни під такою загальною передумовою попросив оцінити ці десять коротких абзаців один за одним. У процесі оцінювання кожного абзацу автор, як правило, представляє значення кожного абзацу, прочитавши його один раз, учні матимуть попереднє враження від нього. Потім автор відтворює всю пісню повністю. Під час цього учні матимуть загальне розуміння. Програвши його двічі, автор попросить учнів вибрати будь-який розділ і написати зміст і картину, виражену музикою, своїми словами. З одного боку, це може повністю мобілізувати ентузіазм школярів і дозволити їм зануритися в прекрасну мрію, з іншого боку, це також може розвинути їх естетичні здібності та здатність до вираження.

2. Втілювати красу в навчанні

У спеціальному викладанні музичних курсів вчителі повинні повністю відображати головну роль учнів, розвивати їх пізнавальні здібності до краси, вести їх у палац музики, увійти в ситуацію музики та відчувати людей, речі, емоції та сцени всередині. Викладаючи в класі, вчителі повинні виходити з творця музики та творчого підґрунтя, пов'язувати текст і мелодію та добре відтворювати персонажів або красиву художню концепцію, виражену в

музичних творах, тим самим стимулюючи емоції учнів якби вони там були.

Учні можуть закрити очі, не заважаючи їм зовнішній світ. Коли їхній зір відносно слабкий, вони приділяють більше уваги слуханню. Таким чином, слухаючи музику, вони можуть окреслити тему та художню концепцію музики у своїй свідомості. Хоча це лише їх початкове розуміння та відчуття, це матиме позитивний вплив на подальше навчання. За допомогою таких методів навчання вчителі можуть легко досягти проникнення музичного навчання та естетичного виховання в класі.

Крім того, вчителі повинні вміти використовувати різноманітні методи навчання та прийоми в класі, щоб зробити заняття музикою живими та цікавими за допомогою мультимедіа, фортепіано тощо, що сприяє вихованню інтересів учнів та підвищенню ентузіазму.

3. Отримайте більше знайомства з музичними творами

Учні середніх шкіл є особливою групою в критичний період фізичного розвитку. Вони мають сильну допитливість і сприйняття нового. Музичні класи мають лише одне фіксоване заняття на тиждень, що важко задовольнити їхні потреби. Тому після занять учні повинні навчитися самостійно збирати та зв'язувати деякі музичні твори, що сприятиме постійному вдосконаленню їхніх естетичних здібностей.

При виборі робіт необхідно бути цілеспрямованим. Наприклад, учитель дозволяє учням насолоджуватися п'єсою «Er Quan Ying Yue» на уроці. Після уроку учні можуть шукати інші твори від А. Бінга, щоб послухати, або вони також можуть знайти твори інших виконавців, наприклад, Лю Тяньхуа. Вчитель дає завдання: оцініть і проаналізуйте відмінності між ними. Не бажано вибирати твори без конкретних цілей. Деякі учні навіть вибирають кілька популярних пісень для прослуховування.

3. Приділіть більше уваги спостереженню за життям

Усе мистецтво походить від життя і є мікрокосмосом суспільного життя, і музика, звичайно, не є винятком. Велика кількість музичних творів містить різноманітні аспекти суспільного життя, що вимагає від учнів умінь відкривати та відчувати їх у повсякденному житті. Поки у них вистачить терпіння і уважного спостереження, музика всюди і краса всюди. Питання до учнів. Коли ти чуєш пташиний голос, чи можеш ти згадати пісню, яку ти чув? Коли ти бачиш дику бджолу, що летить серед квітів, чи можеш ти згадати знамениту п'єсу для фортепіано? спостерігайте та думайте, ви отримаєте нове розуміння музики та естетики.

3. Відчуйте це глибше

Тільки коли учні більше спостерігають і відчують, вони можуть глибоко оцінити красу. Ця чутливість до музики та краси не є чимось, з чим ви народжуєтеся, це те, що ви відчуваєте та підсумовуєте через постійний досвід у житті. Якщо ви йдете на концерт, ви повинні звернути увагу на манеру поведінки співака; якщо ви йдете на танець, ви повинні звертати увагу на кожен тонкий рух тіла танцюриста; якщо ви йдете, щоб насолодитися оперою, ви повинні мати а повне розуміння персонажів, сюжету та значення пісні. Тільки так ми можемо далі зрозуміти та глибоко проаналізувати на цій основі, а розуміння та осягнення краси буде повним, всеохоплюючим і всеосяжним [24].

Проблеми на заняттях щодо музичного сприйняття в аспекті художньо-естетичного виховання

1. По-перше, учні старшої школи не дуже зацікавлені в участі в музичних заняттях. Через вплив навчання, орієнтованого на іспити, старшокласники стикаються з тиском вступного іспиту до коледжу. Багато старшокласників не дуже зацікавлені в класі, і це також впливає на їх участь. Крім того, багато вчителів музики в даний час зосереджуються на передачі музичних знань під час своєї викладацької діяльності та нехтують вихованням у школярів здатності оцінювати музику. На цьому фоні інтерес учнів до участі в заняттях музичного мистецтва значно знижується, потрібно підвищити навчальний ентузіазм учнів.

По-друге, не повністю дотримується домінуюча позиція школярів у навчанні. У контексті нової реформи навчальних програм чітко зазначено, що учні є основною частиною класного викладання. Вчителі повинні приділяти повну увагу домінуючому положенню учнів і дозволити учням стати основною групою в класі. Однак, оскільки багато вчителів музики в середній школі не змінили цієї концепції, вони зазвичай займають позицію провідного викладача.

Тому учні все ще перебувають у стані пасивного сприйняття знань, і мобілізувати ентузіазм учнів до навчання важко.

По-третє, учні не мають сильного відчуття художньо-естетичного досвіду в класах музичного мистецтва. На відміну від інших предметів, музика сама по собі є дуже практичним предметом, тому учні повинні постійно накопичувати відповідний музичний досвід. Проте нинішні старшокласники не звертають уваги на оцінку музики та досвід у процесі навчання музиці, що призводить до слабкого відчуття художньо-естетичного

досвіду на уроках музики та важко по-справжньому оцінити емоційні характеристики музичних знань.

2. Стратегії побудови класної кімнати для слухання та аналізу музичних творів в старшій школі, засновані на перспективі естетичного виховання. Розвивайте інтерес і стимулюйте ентузіазм до вивчення музики.

Як кажуть, інтерес – найкращий учитель. Розвиток музичних занять у старшій школі не є винятком, лише повною мобілізацією навчального ентузіазму учнів можна органічно інтегрувати музичні заняття та оцінку музики. Відчуваючи чарівність музики, ми можемо глибоко зрозуміти та засвоїти музичні твори. Проте навчання музики в старшій школі, як правило, ведеться вчителями, і учні звертають увагу на пасивний стан [25].

Вчителі пояснюють знання про музику та аналізують музику усно, щоб учні могли відчувати красу музики. Тому під час викладання музичних класів у старшій школі вчителі повинні скеровувати учнів до того, щоб відчувати красу музичних творів з точки зору класу, якщо необхідно, вони можуть грати їх неодноразово, щоб учні могли поглибити розуміння пісень.

Крім того, вибираючи музику, вчителі повинні повністю поважати вибір учнів і заохочувати учнів до участі в навчальній діяльності в класі. Якщо пісні, обрані учнями, не є естетично привабливими, вчителі можуть скеровувати учнів до вибору відповідних пісень, наскільки це можливо домінуючу позицію та стимулюють ентузіазм учнів до навчання [1].

3. Уточнити навчальні предмети учнів

У викладанні класів оцінки музики в старшій школі вчителі повинні брати активну участь у процесі оцінки музики шляхом розробки та знайомства учнів. Однак у реальному навчальному процесі музичні класи приділяють більше уваги інтелектуальній освіті та дозволяють учням зрозуміти музичні знання, ігноруючи суб'єктивність навчання учнів. Непомітно послаблюючи учнів та їх інтерес до участі в музичній сцені. На курсах оцінювання музики в старшій школі, як ефективно підкреслити домінуючу позицію учнів, стало ключовою темою для вивчення вчителів музики в старшій школі. Тому багато вчителів на передовій висунули свої власні думки.

Вчителі можуть використовувати групові методи навчання, або групи школярів відповідно до їх характеристик навчання поділяються на класичну музику, поп-музику та етнічну музику тощо, головним чином заохочувати учнів до активної участі в навчальній діяльності в класі, з'ясувати домінуючу позицію учня та вміти сприймати знання, які пояснює вчитель. Беручи участь у навчальних заходах у класі, школярі можуть продемонструвати свої сильні сторони, зміцнити спілкування з

однокласниками та отримати поглиблене розуміння змісту, вивченого в класі, що покращує ефективність навчання в класі [2].

4. Відчуйте красу музики

Навчання в старшій школі – це процес музичної естетики, щоб у повній мірі відчувати унікальний шарм музичних творів. У процесі сімейного оцінювання музики учні роблять попередні висновки, відчуючи та відчувачи тембр, ритм, інтенсивність і швидкість твору, також це спосіб сприйняття музичного твору з точки зору сприйняття. Насправді навчання не можна обмежити певним рівнем. Вибираючи розумні методи навчання, вчителі музики в старшій школі допомагають учням краще відчувати емоції, передані репертуаром, тим самим стимулюючи уяву учнів, розуміння й усвідомлення емоцій, переданих музичними творами.

Учні розуміють емоції, виражені музичним репертуаром, що тісно пов'язане з власним розумінням музики учнями. Таким чином, повторне прослуховування є важливою частиною процесу оцінювання музики, але варто зазначити, що повторне прослуховування не є марною тратою часу, це важливий процес у формуванні музичного досвіду та довготривалий процес накопичення. Якщо є відсутність почуттів, учні не зможуть сформувати раціональний досвід музичних творів.

Вчителі музики в старшій школі повинні дозволити учням більш повно інтегруватися в систему музичної програми середньої школи, а після інтеграції у відповідні системи вони зможуть краще розвивати свої таланти та навчання в системі. Вчителі використовують модель взаємодії вчителя та учня, щоб дозволити більшій кількості учнів старшої школи повністю інтегруватися в мистецтві. У той же час учні можуть зберігати сильний ентузіазм щодо навчання, інтегруючись у предмет.

Вчителі повинні наповнити навчальну програму мистецькою атмосферою та дозволити більшій кількості старшокласників повністю засвоїти основні компетенції навчальної програми, усвідомлюючи загальну ситуацію навчальної програми. Вчителі музики в середній школі повинні зробити навчальну програму більш гнучкою та повністю інтегрувати дисципліну, інтерактивність, знання та задоволення від навчальної програми. Коли школяри можуть краще навчатися на курсах, викладачі, природно, можуть досягти кращих результатів.

***Збагачення художньо-естетичного досвіду учнів засобами
музичного мистецтва
в закладах загальної середньої освіти в Україні***

Музичне виховання відіграє важливу роль у духовному становленні особистості, вихованні художньо-естетичної культури. «Пізнання світу почуттів неможливе без розуміння й переживання музики, без глибокої духовної потреби слухати музику й діставати насолоду від неї», - писав видатний педагог В. Сухомлинський. Без музики важко переконати людину, яка вступає в світ, у тому, що людина прекрасна, а це переконання, по суті, є основою емоційної, естетичної, моральної культури» [11]. Мета художньо – естетичного виховання дітей – створення умов на уроках музичного мистецтва, для формування цілісної особистості, гармонійної, впевненої у собі, що володіє розвиненим комплексом культурних навичок та вмінь, оптимістично орієнтованої у своєму ставленні до світу і до себе. Ставлення особистості до себе, до інших людей, до соціуму, до світу, до культури – провідні цінності, які стають базовими у моделюванні змісту загальної мистецької освіти в Україні.

Серед багатьох предметів, що вивчаються в закладах загальної середньої освіти, важливе місце належить музичному вихованню з притаманним йому впливом на свідомість, підсвідомість особистості, на інтелектуальну та емоційну сферу, на моральне і, навіть, на фізичне здоров'я людини. На уроках музики, здійснюється цілеспрямоване та систематичне виховання художньо-естетичної культури учнів, формування особистості школяра. В усі часи вихованню художньо-естетичної особистості засобами мистецтва надавалося провідне значення, оскільки воно, синтезуючи в собі істину, добро, красу, у руках педагога є найкращим знаряддям для формування людини-мислителя, людини-цінителя, людини-творця, життєстійкої та життєздатної особистості.

Сьогодні музика займає все більше місця в житті людини, і тому надзвичайно важливо змалечку вчити дітей розуміти музичне мистецтво, переживати й осягати його глибокий сенс.

Розвивати в учнів музичні здібності в процесі співу, сольфеджіо, ритміки, музикування та слухання. Учителю музики має вести дітей у світ добра і краси, відкрити в мистецтві животворне джерело людських почуттів і переживань. Тому важливо вияснити «музичний багаж» школярів, їхні цінності, уподобання, і, враховуючи психологічні і соціальні особливості віку, по-новому осмислити завдання музичного виховання:

-допомогти учням усвідомлено сприймати музику як невід'ємну

складову частину художньо-естетичної культури;

- поглибити відчуття музики як найбільш пізнавальної, вихованої і перетворюючої сили в сфері духовного, громадського і особистого життя людини;

- розвивати в учнів музичні здібності в процесі співу, сольфеджіо, ритміки, музикування та слухання музики;

- сприяти розвитку творчого самовираження і особистого відгуку на музику через впровадження інтерактивних технологій.

Мета уроків музичного мистецтва – виховання художньо-естетичної культури учнів як необхідності складової їх духовної культури. Поняття художньо-естетичної культури доволі ємке. Воно включає:

- морально-естетичні почуття та переконання, музичні смаки та потреби;

- знання, навички та вміння, без яких неможливе освоєння музичного мистецтва (сприймання та виконання);

- музичні, творчі здібності, які визначають успіх музичної діяльності.

Теми семестрів послідовно розкривають особливості мови музики, багатство та своєрідність її змісту; зв'язок з іншими видами мистецтва, живописом, літературою, особливості емоційного впливу музики.

Давньогрецький мислитель Плутарх у своїй книзі про музику писав, що молоді люди, здобувши завдяки музиці величезну користь, не допускать ніякого порушення гармонії ні вчинками, ні словом, але завжди і скрізь дотримуватимуться пристойності, розсудливості та порядку. Під час формування художньо-естетичних смаків засобами музичної культури стає багатшим та різноманітним внутрішній, духовний світ учня, виховується любов до народних витоків, захопленість класикою та проявляється інтерес до музичного мистецтва в цілому [28].

Виконуючи пісню, передаючи її зміст, діти виявляють своє ставлення до того, про що вони співають, а це поглиблює думки і почуття, які викликаються піснею. Спільний спів організовує учнів, сприяє вмінню дружно, узгоджено працювати, зацікавленість виконувати пісню в ансамблі або сольо, радіючи спільному успіху.

Доба технічного прогресу розширила можливості вивчення музичного мистецтва. Якщо декілька десятиріч тому уява про музику пов'язувалась лише з концертним залом, то в наш час все виглядає зовсім інакше. Учні розширюють свій музичний світогляд за допомогою телевізорів, магнітофонів, програвачів, комп'ютерів, аудіо і відеозаписів тощо. В таких умовах музичне виховання набуває ще більшої значимості.

Науковцями і практиками визнано, що отримання знань, формування

вмінь і навичок, розвиток особистісних якостей, набуття певних компетентностей особистості учня є найефективнішими, якщо в освітньому процесі використовують інтерактивні форми і методи.

Одні найпопулярні *інтерактивні методи*, які забезпечують активну участь і взаємодію учасників одне з одним і з учителем: - відпрацювання навичок; - робота у групах; - інтерактивні презентації; - дискусії; - мозкові штурми; - рольові ігри; - аналіз історій і ситуацій.

За допомогою методів інтерактивного навчання вчитель може швидко й якісно перевірити знання школярів, цікаво розпочати нову тему, використовуючи гру підвести підсумок уроку. Ось деякі з них, які можна застосувати на уроках музичного мистецтва.

1. Знавці мистецтва

Учням надається можливість знайти відповідності між музичними творами та відомими їм творами живопису або скульптури.

2. Текст з помилками

Учитель пропонує текст з вивченого матеріалу, в якому навмисно допущено помилки. Діти на слух повинні їх помітити і виправити, обґрунтовуючи свою думку.

Приклад.

«М. Лисенко – український композитор, засновник української музичної класики, диригент, піаніст, живописець і музичний педагог ХІХ-ХХ ст. В своїх творах М. Лисенко з високою майстерністю відображав героїчну боротьбу українського народу проти поневолювачів. Так він написав історичну оперу «Тарас Бульба», де використав багато українських народних пісень. В інтродукції до цієї опери ми чуємо українську народну пісню «Їхав козак за Дунай». Вона своїм героїчним, піднесеним характером готує нас до сприймання опери. В сцені «Запорізька Січ» теж звучить багато українських пісень, серед них: «Засвистали козаченьки», «Ой на горі та й жінці жнуть» та інші. Вони вдало завершують народну масову сцену на Запорізькій Січі».

Завдання: скласти музичну казку, невеличкий текст з помилками тощо, можна також запропонувати учням, об'єднавши їх в групи.

3. Виправ помилку

На дошці записується ритм вивченої пісні з пропущеними тривалостями звуків або з помилками. Учні повинні виправити помилки і записати правильно.

4. Музичне змагання

Учитель визиває до дошки двох учнів. Дає завдання розставити визначення темпу (динаміки, регістру, тривалостей звуків) по порядку (в

сторону збільшення або зменшення). Виграє той учень, який першим впорається з завданням. Приклад.

Динаміка: дуже тиха, помірно тиха, помірно голосна, голосна, дуже голосна.

5. Знайди зайвого

I варіант

Учитель надає три-чотири поняття (терміни, назви творів, прізвища композиторів, художників тощо). Діти мають визначити, яке з поданих понять зайве.

Приклад.

Пісня – мелодія – лібрето – вірш.

Кантата – оповідання – хор.

Лисенко – Ревуцький – Гоголь – Гулак-Артемівський.

Таку ж роботу можна проводити, використовуючи портрети композиторів, репродукції тощо.

II варіант

Діти, об'єднані в групи, самі готують це завдання. І потім пропонують його по черзі. Перемагає та група, яка складе більше варіантів понять.

6. Вчимо ноти

Творча робота «Характер нот»

Учні повинні розуміти, що кожна нота це певний звук. Кожний звук має своє забарвлення, свій характер. Учні з інтересом фантазують, придумують «прізвиська» нотам. Робота барвисто оформляється. Ось зразок.

ДО – весела

СОЛЬ - примхлива

РЕ - злюка

ЛЯ - балакуха

МІ – пустунка

СІ – вередлива

7. Заборонена нота

Перед початком гри вибирається заборонена нота. Наприклад: «мі». На дошці, на нотному стані написана гама / від До до До/. Учитель показує на будь-яку ноту. Учні називають цю ноту і плескають. Якщо вчитель покаже на заборонену ноту, учні мовчать. Якщо хтось випадково плесне або викригне, то даному ряду, де сидить роззява, приписується штрафне очко. Виграє ряд, який одержить менше штрафних очок. Гру можна проводити під музику. У даному варіанті учні увесь час плескають. Але як тільки вчитель вкаже на заборонену ноту, учні перестають плескати. Гра розвиває увагу, вміння стежити за грою.

8. Чарівна ялинка

На дошці або ватмані намальована ялинка. На гілочках ялинки недописані, тобто зашифровані слова. Треба підібрати до кожного слова

іграшку за змістом, щоб можна було прочитати слова. Ускладнений варіант: на іграшках ноти не писати, а розташовувати на нотному стані. Наприклад: іграшка з нотою мі, а зашифроване слово на ялинці камін, або іграшка сі, а зашифроване слово таксі. Дана гра дозволить учням без труднощів й з більшим задоволенням запам'ятати назва нот і розташування нот на нотному стані.

9. Гірка

На дошці або ватмані намальована гірка. Нота мі катається на санках. Вибрала вона гірку, піднімається нагору, стоїть перед кожним словом, читає. А коли їде з гірки, отут вуж не затримаєшся – санки летять. Не встигає «мі» прочитати, що за нове слово вийшло. Допоможіть їй!

Відповідь: помідор, мімоза, камін, місто, доміно.

Такі гірки можна робити й з іншими нотами.

10. Веселі кулі

На дошці або ватмані намальований чоловічок з кулями. У кулях зашифровані слова. Щоб кулі не полетіли, треба вставити ноти, щоб вийшли слова.

11. Музичні ребуси

Ребуси можна писати на дошці, або на листочках. Учні самі із задоволенням вдома складають ребуси й на уроці загадують однокласникам. Наприклад: на картці, на нотному стані намальована нота ля, за нотним станом недописане слово (лька). Виходить, що зашифроване слово (лялька) або на картці намальована нота до, за нотним станом недописане слово (рога). Виходить, що зашифроване слово (дорога).

12. Фотополювання

Заготовлюються фотографії із зображенням тварин. Вони розрізаються на 2 частини. Зі зворотної сторони листівки на одній частині намальована нота на нотному стані, на іншій – її назва. Учень бере половинку, де намальована нота. Потім вибирає її назву. Якщо назва обрана, вірно, то при сполученні частин, коли перевернемо листівку, вийде картинка із зображенням тварини.

13. Допоможи розпуститися квітці

Заготовка: серединка листка - квіточки, на якій напис - гама. Окремо заготовлюються пелюстки, на яких написані ноти на нотному стані. Завдання в правильному порядку прикріпити пелюстки, щоб вийшла гама. Якщо завдання зроблене, вірно, з букв на пелюстках можна скласти слово.

14. Склади інструмент

Учням треба скласти назву музичного інструмента з перших букв наступних слів, які назве вчитель. Наприклад: учитель називає слова: 1)

бобер, абрикос, яблуко, нарцис. 2) сом, олово, піч, ізюм, літо, каруселі, азбука.

15. Свій оркестр

Для гри знадобляться листівки із зображенням музичних інструментів. Учитель включає будь-яку веселу музику й показує листівки, чергуючи одну за одною. Який інструмент зображений на малюнку, на такому інструменті «грають учні». Для пожвавлення гри іноді вчитель дуже швидко міняє листівки. Деякі учні не можуть швидко зорієнтуватися, плутаються. Це вносить нотки гумору, пожвавлення в гру. Якщо вчитель листівки не показує, учні просто сидять і слухають музику.

Інтерактивне навчання – це насамперед діалогове спілкування між вчителем і учнем. Тому вчитель організує навчальний процес таким чином, що практично всі учні виявляються залученими в процес пізнання. Спільна діяльність учнів у процесі освоєння навчального матеріалу означає, що кожний вносить свій внесок, йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. В умовах доброзичливості, взаємної підтримки учні одержують не тільки знання, але йде і розвиток пізнавальної діяльності, що переводить її на більш високі форми кооперації і співробітництва. У ході діалогового навчання учні вчаться критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми. В арсеналі методичних прийомів кожного учителя є багато цікавих форм роботи на уроці. Надані методи інтерактивного навчання на уроках музики, дозволяють учням не тільки глибше проникнути в світ музики і образотворчого мистецтва, а й творчо розкрити свій внутрішній світ, виявити все краще, що в них є. Діти починають розуміти, до духовна культура пробуджує в людині особистість, підносить саму людину та її роль у світі до найвищих цілей і завдань.

Дати учням загальний музичний розвиток, приблизити їх до високого музичного мистецтва, сформувати естетичні смаки на кращих зразках народної, класичної зарубіжної та української музики, творах сучасних композиторів, виховати активних учасників художньої самодіяльності, допомагати моральному вдосконаленню підростаючого покоління в дусі сучасності – такі основні напрямки роботи по музичному вихованню школярів. В. Сухомлинський писав: «Пізнання світу почуттів неможливе без розуміння й переживання музики, без духовної потреби слухати музику. Без музики важко переконати людину, яка вступає в світ, у тому, що людина прекрасна, а це переконання, по суті, є основною естетичної культури» [11].

Методичні прийоми оптимізації художньо-естетичного виховання школярів засобами ансамблевого співу

На сучасному етапі ансамблевий спів є однією з головних форм роботи зі школярами, що сприяє художньо-естетичному вихованню. Зручність його, на відміну від хорового співу, полягає у невеликій кількості учасників, у камерності звучання і можливості індивідуальної роботи з кожним учнем. Тобто ансамблевий спів має «...яскраво визначене естетичне призначення...» яке спрямовується «...на формування в учнів певного світогляду», а особистісний підхід до кожного з учнів дозволяє враховувати «... рівень їхньої музичної обдарованості, інтелектуального, емоційного й емпатійного розвитку, музично-естетичні смаки, пріоритетні виконавські стилі музики, тощо...» [11, с.57]. В процесі ансамблевого співу школярам прищеплюється любов до колективної співтворчості, розвивається музична чуттєвість, емоційність, художній смак, загальна музикальність (музичний слух, музична пам'ять, творче уявлення, тощо), вміння злагоджено працювати, об'єктивно оцінювати себе, а в подальшому й інших виконавців, тощо. Адже «спів є природним способом висловлення естетичних почуттів, дійовим засобом активного залучення школярів до музики. З усіх видів виконавського мистецтва він є найдоступнішим для дітей видом музичної діяльності, порівняно легко засвоюється ними... Тому спів здавна розглядається як один з основних засобів музичного виховання» [4, с.75].

Для успішного втілення визначених педагогічних умов з метою досягнення позитивного результату у формуванні художньо-естетичної вихованості школярів засобами ансамблевого співу, необхідно правильно обрати методичні прийоми, які будуть найбільш оптимальними в контексті даної проблематики. Взагалі у процесі формування музично-естетичної вихованості зазвичай виділяють три традиційні групи методів: наочні, мовні та практичні. І звичайно обминати ні одну з груп не можна, адже тільки комплексність їх дасть змогу досягти бажаного результату. Але спробуємо актуалізувати і оптимізувати класичні методи відповідно до сучасних вимог.

До наочних методів відносяться слухові і зорові. Слухові методи, як правило використовуються при демонстрації вокальному ансамблю школярів музичного твору, що буде вивчатися. Це може бути показ викладача або аудіо- чи відеозапис. Поряд зі слуховою наочністю використовується й зорова, яка спрямовується на більшу конкретизацію художнього образу та більший емоційний вплив на школярів. І тут відразу зацентруємо увагу на тому, що для оптимізації художньо-естетичного виховання, на наш погляд, зорову наочність більш виправдано буде застосовувати для школярів

молодшого шкільного віку, а у учнів середнього й старшого шкільного віку асоціативний ряд більш розвинений, тому не потрібна зайва конкретизація. Як відмічає О. Соломонова «асоціативність підключає музичний текст до діалогічного простору мистецтва...» [29, с. 243]. І тут влучно буде для оптимізації музично-естетичного виховання сказати про доречність асоціативного методу. Базуючись на визначенні системних ознак асоціативного музичного тексту О. Соломоновою [29, с. 243], дамо визначення асоціативному методу, як способу розв'язання навчально-виховних завдань. Його сутність полягає у спонуканні до створення певного асоціативного ряду на основі художньо-образних і певних інтертекстуальних паралелей.

До наочних методів можна додати дуже популярний на сьогодні інтерактивний засіб, що передбачає спів за відео-текстом, простими словами караоке. Причому його можна застосовувати не тільки безпосередньо у процесі співу конкретного музичного твору, а й у розспівках. Наприклад, розспівка-караоке «Кап-кап у вікно дощик» – тематична картинка на екрані відразу створює емоційний настрій, простий текст, легкі мелодія і ритмічний малюнок створюють позитивний настрій і одночасно, секвенційно піднімаючись вгору дають змогу розспіватися ансамблю. Можна, до речі, використовувати й варіант цієї розспівки з вокальною підтримкою, але доречнішою буде, за необхідності, безпосередня підтримка викладача, а не зовнішнього чинника. Подібною є розспівка караоке «Осінь грає на дуду». Для більш дорослих школярів можна використовувати розспівки-караоке з нотним текстом, наприклад «До-сі-до-ре». Взагалі, розспівки можна підбирати і оновлювати у відповідності до пір року, до свят тощо. Це завжди буде викликати певний емоційний відгук, що є одним з важливих елементів у музично-естетичному вихованні школярів.

Вже розспівка для вокального ансамблю може містити морально-виховні аспекти, маючи патріотичну спрямованість, як, наприклад, «Ненька Україна, я твоя дитина», яка заснована на інтонаціях колискової. Неширокий діапазон секвенційної поспівки, розмірена метро-ритміка дуже добре відповідають вимогам ансамблевих розспівок і одночасно, маючи народну інтонаційну основу, є оптимізуючим моментом у музично-естетичному вихованні школярів.

Важливе значення в музично-естетичному вихованні мають й мовні методи. Це розповідь, в процесі якої викладач повідомляє нові факти, пояснює особливості організації повноцінного збалансованого дихання, поняття атаки звуку, доцільної артикуляції тощо. Провідною серед мовних методів залишається бесіда, в процесі якої діти діляться враженнями,

емоціями, відповідають на питання викладача, в результаті чого утворюється своєрідний пізнавально-творчий діалог, спрямований на розвиток чуттєвої сфери пізнання. Так для актуалізації цих традиційних методів, з метою оптимізації додамо ще поетичне слово, яке сприяє створенню емоційної атмосфери, тим більше, що репертуар вокального ансамблю якраз включає вербальну основу. Поетичний текст можна виокремити, визначити його художньо-образний зміст, потім знайти спільні виражальні елементи в музичному тексті.

Другим варіантом використання методу поетичного слова можна назвати співставлення різних поетичних текстів, близьких за образним змістом. Тут доречно буде згадати народний вислів «На розум знаходить усякий вірш». Тобто будь-яка дитина до ритмізованої естетичної організації мови буде більш чутливою, і це викликатиме у неї позитивні емоційні відгуки. Як відмічає О. А. Кучерук: «Естетична суть народної мови, зумовлена художньою практикою народу, розкриває таємниці слововживання, «секрети» українського синтаксису й полягає в здатності збуджувати почуття прекрасного, впливати на естетичні мовні смаки, викликати оцінне ставлення до мовних явищ» [27, с.15]. А вже за допомогою поетичного слова у поєднанні з музикою в ансамблевому співі внутрішній світ школярів ніби «одухотворюється», що і є метою музично-естетичного виховання, одним з головних критеріїв його сформованості.

Отже, основним призначенням мовних методів є організація уваги і діяльності школярів, поглиблення та диференціація сприйняття музики. При цьому необхідно використовувати в емоційно-образній характеристиці музичних творів не побутову мову, а образну, асоціативну. І особливе значення належить практичним методам. Важливого значення, впершу чергу, набуває показ педагогом виконавських прийомів – правильного звукоутворення, дихання. При цьому бажано поєднувати це з проблемними методами, що дасть можливість школярам робити свій вибір, самостійний пошук рішення. Також серед практичних методів вагоме значення має метод моделювання звукових відносин, що дає змогу пов'язати музичні явища із зрозумілими й доступними школярам образами. Наприклад, співвідношення звуків по висоті, або напрямку їх руху, тривалості можуть моделюватися за допомогою дій таких як плескання у долоні, крокування, показ рукою напрямку руху мелодії тощо.

До практичних методів віднесемо і ігрові, які є дуже дієвими для школярів, адже вони є першорядними засобами активізації діяльності, викликають зацікавленість. До ігрових методів можна віднести елементарне інсценування тієї чи іншої пісні, що виконується вокальним ансамблем,

причому це можуть бути прості ритмічні рухи, а можуть бути й, навіть, театралізовані елементи, що значно активізує емоційне сприйняття пісні дітьми. До ігрових методів можна віднести й елементарне музикування, а саме супровід ансамблевого співу грою на певних інструментах, як, наприклад, маракаси, дзвіночки, трикутник тощо. Особливо важливо це для молодших школярів, адже творчі можливості їх повніше розкриваються саме в ігрових, невимушених і захоплюючих ситуаціях. І тут відразу відмітимо, що при обиранні методичних прийомів для оптимізації музично-естетичного виховання школярів засобами ансамблевого співу, необхідно пам'ятати про відомі провідні методики музично-естетичного виховання.

Наприклад, методика Е. Жака-Далькроза, яка заснована поєднанні музики і руху, в нашому випадку це ансамблевого співу і руху, про що вище було сказано, як про один з дієвих практичних методів. Також система Е. Жака-Далькроза передбачає музичнопластичну імпровізацію, що також можна використовувати на заняттях як емоційно-впливовий елемент, для розкриття більшої чутливості дітей, спонукання їх до емоційного відгуку на той чи інший вокальний твір.

Не менш відомими і дієвими є педагогічні принципи К. Орфа, викладені у його методичному посібнику «Schulwerk». Вони спрямовані на розвиток творчої фантазії дітей в процесі колективного музикування, до якого саме й відноситься ансамблевий спів. Педагог зазначав, що «Елементарна музика, слово і рух, ігри й усе, що пробуджує і розвиває духовні сили дитини, створюють основу для розвитку її особистості, основу, без якої ми прийдемо до душевного спустошення... Йдеться не лише про власне музичне виховання, а й формування людської особистості: у навчальній роботі це виходить далеко за межі так званих уроків музики і співу... Усе, що дитина переживає, усе, що у ній пробуджене і виховане, виявиться протягом усього її життя» [30, с.19]. Тобто однією з головних ідей методики К. Орфа є власна творчість школярів у процесі музичної діяльності, а контексті даної роботи, ансамблевого співу. Це приносить школярам відчуття радості, задоволення, формує особистість, є чинником музично-естетичного виховання.

Орієнтація на музично-естетичне виховання дітей розкривається і в методиці З. Кодая. Але тут найбільше нам імпонує акцент на розвитку національної самосвідомості, адже головну увагу педагог приділяв співу народних пісень, які він вважав фундаментом музичного виховання.

Отже, говорячи про методичні прийоми, спрямовані на оптимізацію музично-естетичного виховання школярів засобами ансамблевого співу, наголосимо, що це є всі традиційні методи, але використання кожного з них

вимагає творчого підходу, акцентування уваги на тому, що викликає у школярів почуття захоплення, задоволення спонукає їх до відвертої емоційності. Така творча активність буде основою музично-естетичного розвитку в процесі будь-якої діяльності в тому числі й ансамблевого співу. Таким чином, розглядаючи питання оптимізації художньо-естетичного виховання школярів засобами ансамблевого співу, зазначимо, що робота з вокальним ансамблем у школі має свою специфіку. Адже це колективна, сумісна творча діяльність, крім того вагоме значення відіграють тут вікові особливості учнів і пов'язані з цим психологічні моменти. Відповідно, окрему увагу необхідно приділити репертуарній політиці, організації занять, створенню певних педагогічних умов і застосуванню необхідних педагогічних прийомів, які будуть сприяти ефективності роботи й досягненню бажаного позитивного результату.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Азарова А. Педагогічна система Карла Орфа (До питання можливостей застосування зарубіжних методик у вітчизняному музичному вихованні) / А. Азарова // Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. – К.: ДАКККіМ, 2003. – Вип.3. – С. 79-87.
2. Аристова Л. Використання навчально-методичного комплексу "Музичне мистецтво" в естетичному вихованні молодших школярів : [1-2-й класи ЗОШ] / Л. Аристова // Мистецтво та освіта. - 2013. - № 3. - С. 10-13.
3. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання в школі: монографія / К.О. Баханов. - Запоріжжя: Просвіта, 2000. - 160 с.
4. Бухнієва О.А. Musical art as a means of patriotic education of Younger school students in a secondary school of the people's republic of China. Духовність особистості: методологія, теорія і практика : збірник наукових праць / Гол. редактор Г. П. Шевченко. Вип. 1 (108). Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. С.18-27. https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/issue/view/47
5. Бухнієва О., Ван Ченьсі (2023). Український фольклор: історичний та художній аспекти. 13 (2), 94–100. Получено с <https://dj.univ-danubius.ro/index.php/JDSR/article/view/2519>
6. Бухнієва О.А., Ван Ченьсі. Народна музична творчість (філософсько-педагогічний і мистецький аспекти). Монографія (гол. ред. О.О. Біла). Ізмаїл : ІДГУ. 2024. 177 с. <http://surl.li/vtntdy>
7. Ван Тяньці Методика підготовки майбутніх учителів музики до формування основ співацької культури учнів початкової школи: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 221 с.
8. Гриб О. Тенденції розвитку сучасної музично-педагогічної освіти. Молодь і ринок. 2018. № 2. С. 128-132.
9. Лю Маоні. Особливості музичного навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів Китаю. Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2017. 4 (59). С. 311-316.
10. Мкртічян О. А., Чжоу Чженьюї. Підвищення педагогічної кваліфікації вчителів музичного мистецтва в КНР. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Чернігів : НУЧК, 2019. Вип. 157 С. 117-121.
11. Мумладзе В., Мирончук Н. Вища педагогічна освіта в Китаї. Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном : збірник наукових праць. 2014. С. 200-203.

12. Реброва О.Є, Сінюй Пань. Сутність та структура підготовленості бакалаврів музичного мистецтва до формування звукової культури школярів. «Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету» ім. К. Д. Ушинського. Педагогічні науки. 2018. №4. С. 68-73.
13. Сан Чжао. Методика оволодіння основами писемної музичної культури в середніх навчальних закладах України і Китаю: дис. ... канд.пед.наук: 13.00.02. Одеса. 2017, 270с.
14. Черкасов В. Ф. Теорія та методика музичної освіти. Навчальний посібник Київ: Академія, 2016, 240с.
15. Чжоу Чженьюй. Особливості музичного виховання учнів у школах КНР. Педагогіка та психологія. Харків, 2018. Вип. 60. С. 146-157.
16. Шевченко К. Форми і методи підвищення кваліфікації китайських учителів як основа професійного розвитку. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. 4 (58). С. 84-90.
17. Cook, M. J. (2019). Augmented reality: Examining its value in a music technology classroom. Practice and potential. Waikato Journal of Education, 24(2), 23-38.
18. Hedegaard, M. (2014). The significance of demands and motives across practices in children's learning and development: An analysis of learning in home and school. Learning, culture and social interaction, 3(3), 188-194.
<https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2014.02.008>
19. Meng, B. (2018). Formation and development of Chinese piano culture. The Reform and Development in Teacher Education in China. URL: <http://www.icte.ecnu.cn/EN/show.asp?id=547>.
20. Wai-Chung Ho. A comparative review of music education in mainland China and the United States: From nationalism to multiculturalism. The International Education Journal: Comparative Perspectives. 2016. Vol 15, No 2, p. 38-57.
21. Xiong, Xiaoyu (2021). Assessment with Orff-Schulwerk Pedagogy in the Chinese Junior High School Music Classroom. Advances in Social Science, Education and Humanities Research: Proceedings of the 2nd International Conference on Language, Art and Cultural Exchange (ICLACE 2021). volume 559. P. 332-338. DOI: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210609.067>.
22. Yiran, F. (2021). The role of the Chinese piano school in the formation of the Chinese piano art. Linguistics and Culture Review, 5(S4), 44-55. <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS4.1548>.
23. Zheng, Q. (2021). The centennial course of Chinese piano music. Transactions on Comparative Education, 3, 9-13.

24. Дмітрієва Л. Інноваційні технології на уроках музичного мистецтва / Л. Дмітрієва // Мистецтво в школі (Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура). - 2013. - № 1. - С. 2-6.
25. Завалко К. В. Основи інноваційної діяльності вчителя музики : навч.-метод. посіб. / К. В. Завалко. - Черкаси : Черкас. ЦНП, 2013. - 211 с.
26. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. - К., 2002. - 135 с.
27. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посіб. / О. Я. Ростовський. - К.: Навч. кн.-Богдан, 2011. - 639 с
28. Семенюк О. В. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках музичного мистецтва / О. В. Семенюк // Мистецтво в школі (Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура). - 2012. - № 1. С. 13-16.
29. Соломонова О.Б. Музична освіта: теоретичні та практичні історичні дисципліни крізь призму «сміхового аспекту». Науковий вісник НМАУ ім. П.Чайковського. Музична освіта в Україні: теорія і практика. Вип.29. К., 2003. С.172-180.
30. Чулкова Н. Всесвіт музичних звуків: використання системи Карла Орфа на музичних заняттях. Палітра педагога. 2008. №2. С.18-24.

ДОДАТКИ

Фотоматеріали з художньо-естетичного виховання учнів в школах КНР

